

Uluslararası Demokrasiyi Geliştirmek

Birleşmiş Milletler'de bir Parlamenter Meclis için

Demokratik B.M. Komitesi strateji belgesinin kısa değerlendirmesi

www.uno-komitee.de sitesinde tam metin görülebilir.

Eylül 2004

1. İnsanlık, Dünya üzerindeki hayatın doğal temellerini koruma ile birlikte gelecek nesillerin hayatta kalması ve sağlığını sağlama uğraşı ile karşı karşıyadır. Hayati gelişmeler öyle bir boyut kazandı ki, artık bunlar dünya insanlarının istekleri, fikirleri ve girişimlerini dikkate almadan çözülemez.

2. Küreselleşme ve küresel politikaları biçimlendirme konusundaki ilgili çabalar, uluslararası düzeyde demokrasi eksikliklerini daha görülür ve önemli hale getiriyor. Halkların büyük kısmı, uluslararası kurumlarda ve müzakere süreçlerinde hükümetleri tarafından yeterince temsil edilmediklerini düşünüyorlar.

3. Bu nedenle insanların, uluslararası sistemde kurumsal yapılara ve karar alma mekanizmalarına dahil edilmeleri temel öneme sahiptir. Büyüyen memnuniyetsizliği önlemek, Birleşmiş Milletler'in ve uluslararası işbirliğinin kabul edilmesini ve yasallığını güvence altına almak ile birlikte Birleşmiş Milletler'in hareket edebilme kapasitesini güçlendirmek için vatandaşlara katılımında bulunmaları için izin verilmelidir.

4. Demokratik BM Komitesi (DBMK), bir Birleşmiş Milletler Parlamenter Meclisi'nin (BMPM) kurulmasını; yeni bir kalite, yeni bir gücün başlangıcı ve vatandaşların uluslararası sistemde daha güçlü temsil edilmeleri yönünde belirleyici bir adım olarak görmektedir.

5. Birleşmiş Milletler'de bir Parlamenter Meclis, sadece yeni bir kurum olmayacaktır. Vatandaşların sesi olarak ve ortak uluslararası

çıkarlarda küresel bir bakış açısı edinerek Meclis, uluslararası politika hakkında değişmiş bir bilinç ve anlayışın tezahürü ve aracı olacaktır.

6. İlk adım boyunca strateji, BMPM'ni ikincil bir organ ya da danışma işlevine sahip özel bir kurum olarak BM Genel Kurulu'na bağlamayı içermektedir. Bu, meclisin bağlayıcı gücü olmadan öneri niteliğinde kararlar tasarlayabileceği ve belirteceği ve bunları bilgi ve daha fazla göz önüne alma için Genel Kurul'a resmi olarak sunabileceği anlamına gelir.

7. Bu yüzden uluslararası politikanın önemli alanları ve karar alma, Bretton Woods kurumları ve DTÖ'nün kendilerinde olacağı gibi özel kuruluşlar ve programlarda da bulunacaktır. Bu nedenle, doğrudan bu organların içinde bir parlamenter boyut ya da parlamenter meclisleri (PM) kurulması konusunda önerilerde bulunuldu. Bu, parlamentoların baş edebileceğinden ayrıca daha fazla olacaktır.

8. Bu nedenle BMPM, uluslararası işbirliğinin parlamenter bir şemsiyesi ve parlamenter odak noktası olarak kabul edilmeli ve tasarlanmalıdır. Adım adım BMPM'nin etki alanı BM sisteminin kurumları ve benzer şekilde dereceli olarak bağlanma yoluyla ekonomik ve mali kurumlara genişletilecektir. Bu yolla BMPM, BM sistemindeki uluslararası çabaların bölünmesinin de üstesinden gelmeye yardımcı olabilir. Kapsamlı BM reformu çerçevesinde BMPM, sonunda BM içerisine ana organ statüsünde dahil edilebilir.

9. BMPM komisyonları, BMPM'ne üye olmayan ulusal parlamenterleri ama kendi ulusal parlamentolarının ayrı ayrı komisyonlarına bağlı olan uzmanları düzenli olarak dahil etmelidir. BMPM delegasyonları, doğrudan uluslararası hükümet konferanslarına alınmalıdır.

10. Sivil topluma ek halka olarak komisyonlar, tartışmalarında devlet dışı sektörden oturumlar ve diğer işbirliği biçimleri yoluyla doğrudan bilgi, öneriler ve uzmanlığı göz önüne alabilir.

11. Avrupa Parlamentosu örneğine göre Parlamenter Meclis, *gelişimin ileri aşamalarında* adım adım gerçek bilgi, katılım ve kontrol hakları ile donatılmalıdır.

12. Yeni bir kurum olarak BMPM, BM Kurucu Antlaşması'nın 22. maddesine göre Genel Kurul oyuyla kurulabilir. Buna alternatif olarak Parlamentolar Arası Birlik (PAB), hazır olduğu ve ön şartları yerine getirdiği sürece; ikincil organ ya da alternatif olarak özel bir kuruluş şeklinde PAB'ı bir Birleşmiş Milletler Parlamenter Meclisi'ne dönüştürmek düşünülebilir. Yine bu, 22. maddeye göre verilecek karar ile ya da alternatif olarak Birleşmiş Milletler ile karşılıklı ilişkilerde yapılacak işbirliği anlaşması yoluyla mümkündür.

13. Birleşmiş Milletler'deki Parlamenter Meclis, anayasal olaral oluşmuş bir parlamentoya sahip tüm Birleşmiş Milletler üyesi devletlere açık olmalıdır. Demokratik olmayan ülkelerin katılımı ile bağlantılı olan olumsuzluklar, başka alanlardaki avantajlarla dengelenebilir. "Sözde-parlamentoları" içine alarak meclis, bunlar üzerinde bir demokratikleşme etkisinde bulunabilir ve bu yolla demokratik olmayan ülkelere demokrasinin gelişimi için bir güç haline gelebilir.

14. Katılan ülkelerin çoğunluğu demokratik olacaktır. 2003'te Özgürlük Evi'nin bir araştırması, dünyadaki 192 devletten 117'sini demokarsi olarak sınıflandırmıştır.

15. Demokratik BM Komitesi, ilk gelişim aşamasında Birleşmiş Milletler'deki Parlamenter Meclis delegelerinin; katılımcı ülkelerin parlamentolarından eşit oranda seçilmesini tavsiye etti. Uzun vadede üyelerin kısmi ya da tamamen doğrudan seçimi mümkün olmalıdır.

16. BMPM'deki ülke başına düşecek delege sayısının belirlenmesi, hazırlık süreci boyunca hükümetlerin politik müzakerelerine bırakılmalıdır. Müzakerelerin temeli, ilke olarak var olan parlamenter meclislere uyan ve nüfus büyüğüne göre sınıflandırmaya yönelik bir taahhüt olmalıdır. Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi veya Parlamentolar Arası Birlik örnekleri takip edilirse, en küçük devletler daha az ve daha büyük devletler daha fazla üyeye sahip olur.

17. Gerçek dağılım üzerinde müzakerelere başlamadan önce delegelerin toplam sayısı için bir üst sınır koyulması tavsiye edilir. Bu sayı, muhtemelen 700 ile 900 arasındadır.

18. İlk adım için gerçek mali ihtiyaç, ancak BMPM'nin nasıl tasarlanacağı – örneğin meclisin yapısı, oy verme prosedürü, katılımcı devletler ve yasal temel – belli ise rakamlarla belirlenebilir. Demokratik BM Komitesi çıkarımlarına dayanarak yapılan ilk kaba toplam tahmin, yıllık 100 ile 120 milyon Euro tutarındadır. Bu sonuç, anayasal olarak seçilmiş bir parlamentoya sahip tüm BM üye devletlerinin katılımında bulunacağı varsayımına dayanarak oluşturuldu.

19. Birleşmiş Milletler ve BM sistemi reformu için olasılık ve kavramlar ile ilgilenmek, Birleşmiş Milletler Parlamenter Meclisi'nin ana tematik görevlerinden biri olmalıdır. Parlamentolar, sivil toplum, Birleşmiş Milletler ve hükümetler arasında yegane ve kurumsallaşmış bir dayanak olarak BMPM, uluslararası sistem ve uluslararası hukuğun daha da gelişmesi için politik bir hızlandırıcı olabilir.

20. Pek çok organ ve konferans, BMPM kavramı ve uluslararası düzeyde “parlamentar boyut” sorusu ile zaten ilgilenmiştir. Liberal Uluslararası'nın 1992 yılı raporu, uzun vadede Genel Kurul'a doğrudan seçilmiş ikinci bir dairenin kurulmasının düşünülmeye gerektiğini önermiştir. 1993 ilbaharında bir BMPM'nin kurulması Kanada Avam Kamarası Dış İlişkiler ve Uluslararası Ticaret Daimi Komitesi tarafından desteklendi.

21. 1999 yılında Avrupa Parlamentosu, ifadeyi “ulusal ve bölgesel parlamentoların parlamentar komite başkanlarından oluşan parlamentar yapılar[...]" şeklinde yorumlayarak somut bir şekle soktu. 1999 yılında Alman Meclisi, Federal hükümetten “UAB'in Birleşmiş Milletler'in parlamentar boyutu olarak kurulmasına katkıda bulunmasını” rica etti. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi 2000 yılındaki bir kararında, “Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin sahip olduğuna benzer yetkilere sahip olan” Birleşmiş Milletler'in bir organı olarak “parlamentar boyut”un olmasını içerdi.

22. 2000 yılında BMPM kavramı gelişti ve oluşturulması düşüncesi, Sivil Toplum Millenyum Forumu tarafından önerildi. 2003 Ekim ayında Sosyalist Uluslararası'nın 22. Kongresi, bir BMPM'nin lehinde olduğunu açıkça ilan etti. On yıl içinde ilk kez Avrupa Parlamentosu, 2004 yılının başındaki bir kararda bu yaklaşımı açıkça geliştirdi. 2004 Şubat ayı raporunda Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ) tarafından kurulan Küreselleşmenin Sosyal Boyutu Dünya Komisyonu, uluslararası düzeyde küresel politika ve hareketlerin “parlamentar gruplara” olan sorumluluğunun artması konusunda çağrıda bulundu.

23. Diğerleriyle birlikte, Birleşmiş Milletler'de bir Parlamenter Meclis'in kurulması önerisi, 2004 Haziran ayında Birleşmiş Milletler'deki Önemli İnsanlar-Sivil Toplum İlişkileri Paneli önerilerine dayanarak sorunsuz bir şekilde oluşturulmaktadır. Bu, bir BMPM için daha çok ve derinleşmiş desteği harekete geçirmek ve bu kavramı Birleşmiş Milletler'deki reform

sürecine sokmak için iyi bir başlangıç noktasıdır.

İletişim ve daha fazla bilgi için:

<p>Committee for a Democratic U.N. Forsthausweg 1, D-64569 Nauheim Phone +49-(0)6131-627 8376 Fax +49-(0)941-599 200 539 Email info (at) uno-komitee.de, Internet www.uno-komitee.de</p>
--